

Matig te vroeg geboren kinderen: aandacht gevraagd!

Gepubliceerd: 16-02-2011 Laatste bijgewerkt: 10-08-2024

De volgende vragen zullen beantwoord worden in dit onderzoek: 1. Verschillen matig te vroeg geboren kinderen van op tijd geboren kinderen en extreem te vroeg geboren kinderen in ontwikkeling en in aandachts- en concentratiemogelijkheden gedurende de...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestart
Type aandoening	Neonatale en perinatale aandoeningen
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON43962

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Matig te vroeg geboren kinderen: aandacht gevraagd!

Aandoening

- Neonatale en perinatale aandoeningen
- Cognitieve en aandachtsstoornissen en -afwijkingen

Synoniemen aandoening

aandacht concentratie

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Universiteit Utrecht

Overige ondersteuning: Ministerie van OC&W

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: - aandachts- en concentratievaardigheden, - cognitieve ontwikkeling van kinderen, - prematuriteit

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

- aandachts- en concentratievaardigheden van het kind, zoals beoordeeld door de moeder via vragenlijsten en door middel van de eye-tracker apparatuur op de leeftijd van 18 maanden en door specifieke tests op de leeftijd van 6 jaar
- ontwikkelingsniveau van het kind (Bayley-III-NL schalen; WPPSI intelligentie onderzoek)
- opvoedingsgedrag van de ouders, zowel aan de hand van vragenlijsten als door observatie van moeder-kind interactie

Secundaire uitkomstmaten

- temperament van het kind
- gedragsproblemen van het kind
- vooronderstellingen van ouders over vroeggeboorte

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Jaarlijks worden in Nederland 11.000 kinderen geboren na een zwangerschapsduur van 32-36.6 weken (matig te vroeg). Dit is 6.3% van alle geboortes in Nederland. Recent Nederlandse onderzoek (van Baar et al., 2009) heeft laten zien dat deze kinderen op schoolleeftijd (7-9 jaar) vaker aandachts- en concentratieproblemen hebben dan op tijd geboren kinderen. Voor potentiële interventie op jonge leeftijd is het van belang te onderzoeken of deze problemen al eerder te zien zijn. Op welke manier aandachts- en concentratieproblemen bij jonge kinderen goed duidelijk kunnen worden, verdient nader onderzoek. Vragenlijsten ingevuld door ouders zijn belangrijk, maar ook

meer objectieve data die met behulp van een eye-tracker systeem (dat de oogbewegingen over een computerscherm kan registreren) verkregen kunnen worden. Daarnaast is uit studies gebleken dat niet alle matig te vroeg geboren kinderen deze aandachts- en concentratieproblemen laten zien. Dit zou kunnen betekenen dat omgevingsfactoren van invloed zijn op het al dan niet ontwikkelen van aandachts- en concentratieproblemen. Daarom is het belangrijk te onderzoeken welke factoren samenhangen met het ontwikkelen van aandachts- en concentratieproblemen. Naast de neonatale kenmerken zou opvoeding een belangrijke factor kunnen zijn. Er zijn geen recente studies naar de invloed van opvoeding op matig te vroeg geboren kinderen. Van de Weijer (2009) liet in haar studie, met ernstig premature kinderen, zien dat vooral een directieve interactiestijl van moeder voordelig was voor de cognitieve ontwikkeling van deze kinderen. Hoe opvoeding en moeder-kind interactie van invloed zijn op de ontwikkeling van matig te vroeg geboren kinderen moet nog verder onderzocht worden. Langere termijn follow up onderzoeken zijn van groot belang om de waarde van de vroegkinderlijke onderzoeken te evalueren.

Doel van het onderzoek

De volgende vragen zullen beantwoord worden in dit onderzoek:

1. Verschillen matig te vroeg geboren kinderen van op tijd geboren kinderen en extreem te vroeg geboren kinderen in ontwikkeling en in aandachts- en concentratiemogelijkheden gedurende de eerste levensjaren?
2. Komen de aandachts- en concentratiemoeilijkheden, zoals aangegeven door de ouders overeen met een meer gedetailleerde en objectieve maat van aandachts- en concentratievaardigheden, zoals gemeten mbv de eye tracker en geldt dat binnen beide alle drie de groepen kinderen?
3. Is de stimulatie van de moeders gerelateerd met de aandachts- en concentratievaardigheden van de kinderen tijdens semi-gestructureerde interactie taken? Is de persoonlijkheid en het welbevinden van de moeders van belang voor de kwaliteit van maternale stimulatie?
4. Rapporteren ouders van matig te vroeg geboren kinderen verschillen in de stimulatie en opvoeding van hun kinderen in vergelijking met ouders van op tijd geboren kinderen en ouders van extreem te vroeg geboren kinderen?
5. Verschillen matig te vroeg geboren kinderen van op tijd geboren kinderen en extreem te vroeg geboren kinderen in ontwikkeling zoals gemeten wordt met de Bayley-III ontwikkelingsschalen op de gecorrigeerde leeftijd van 24 maanden, en met de WPPSI en de aandachtstaken van de TEA-Ch en de NEPSY op 6 jarige leeftijd?
6. Zijn de ontwikkelingsvaardigheden van de kinderen gerelateerd aan de aandachts- en concentratievaardigheden en geldt dit voor alle drie de groepen op dezelfde manier?
7. Hangen de vroegkinderlijke metingen van aandacht en cognitie, temperament en gedragsproblemen, en van opvoedingskenmerken en moeder-kind interactie, samen met soortgelijke metingen op de schoolleeftijd van 6 jaar?

Onderzoeksopzet

Er zullen vijf meetrondes (voor elke meetronde bestaande uit het invullen van vragenlijsten en bij meetronde 2, 3 en 5 daarnaast uit een bezoek aan de Universiteit Utrecht) plaatsvinden om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Voor dit onderzoek zullen 200 ouders van matig te vroeg geboren kinderen en 200 ouders van op tijd geboren kinderen en 140 ouders van extreem te vroeg geboren kinderen, uit verschillende ziekenhuizen in en rondom Utrecht, gevraagd worden om deel te nemen. Rekening houdend met een responspercentage van 50%, zullen in alle groepen 70-100 kinderen aan de drie meetrondes in het onderzoek deelnemen. In de eerste meetronde worden ouders gevraagd om frequent gebruikte en gestandaardiseerde vragenlijsten over de ontwikkeling en het temperament van hun kind in te vullen, evenals vragen over het gezin en hun verzorging en stimulatie gewoonten. De vragenlijsten zullen toegestuurd worden als de kinderen 11-13 maanden oud zijn.

Voor de tweede meetronde, als de kinderen 16-19 maanden oud zijn, worden de ouders en hun kinderen uitgenodigd in het laboratorium van de Universiteit Utrecht om aandachts- en concentratieprocessen en moeder-kind interactie te onderzoeken. Dit onderzoek duurt ongeveer 30 minuten. Ouders worden opnieuw gevraagd om frequent gebruikte en gestandaardiseerde vragenlijsten over de ontwikkeling en het gedrag van hun kind in te vullen, evenals vragen over hun eigen achtergrond. Een aantal van deze vragenlijsten zullen overeenkomen met vragenlijsten uit de eerste meetronde, zodat het ontwikkelingsverloop van de kinderen gevolgd kan worden. Na 6 maanden, als de kinderen 22-25 maanden oud zijn, worden de ouders en kinderen opnieuw uitgenodigd om naar ons toe te komen in het lokale ziekenhuis voor de derde meetronde: het vaststellen van de ontwikkeling van het kind met behulp van de Bayley-III schalen. Dit onderzoek duurt ongeveer 1* uur. Ouders worden opnieuw gevraagd om frequent gebruikte en gestandaardiseerde vragenlijsten over de ontwikkeling van hun kind in te vullen. Wederom zullen een aantal van deze vragenlijsten overeenkomen met vragenlijsten uit de eerdere meetrondes.

Na deze drie meetrondes zullen de ouders die toestemming hebben gegeven om benaderd te worden voor vervolgonderzoek als hun kind 3 jaar is benaderd worden voor een vierde meetronde bestaande uit het invullen van enkele vragenlijsten over de ontwikkeling en het gedrag van hun kind.

Ouders die na de vierde meetronde toestemming hebben gegeven om opnieuw benaderd te mogen worden voor vervolgonderzoek, zullen gevraagd worden voor een vijfde meetronde wanneer hun kind 6 jaar oud is. In dit vervolgonderzoek worden ouders en kinderen uitgenodigd om de aandachts- en concentratieprocessen van de kinderen en de moeder-kind interactie opnieuw te onderzoeken. Aanvullend zal het cognitieve ontwikkelingsniveau bepaald worden. Ook wordt beide ouders opnieuw gevraagd enkele vragenlijsten in te vullen over de ontwikkeling en het gedrag van hun kind en zal bij hen met behulp van een computertaak onderzocht worden in welke mate zij vooronderstellingen hebben over te vroeg geboren

kinderen.

Aangezien de kinderen de schoolleeftijd hebben bereikt, wordt daarnaast een korte vragenlijst meegegeven voor de leerkracht van het kind. Doordat de vragenlijst ingevuld wordt door een onafhankelijke beoordelaar en deze zich verhoudt tot een andere situatie (school), wordt een zo volledig mogelijk beeld van het kind verkregen.

Inschatting van belasting en risico

De deelname van ouders is vrijwillig en ze zijn vrij om zich op elk moment terug te trekken uit de studie zonder consequenties. Het onderzoek is geen zware belasting voor de kinderen. Meestal vinden de kinderen de spelletjes en het spelmateriaal erg leuk. Als het kind niet mee wil doen, of als de ouders willen stoppen, wordt het onderzoek afgebroken. De tijdsinvestering voor het kind is ongeveer 30 minuten voor de tweede meetronde en 1* uur voor de derde meetronde, wat resulteert in een totaal van 2 uur. Voor de ouders is de totale tijdsinvestering ongeveer 6 uur: Er wordt hen gevraagd elke meetronde vragenlijsten in te vullen (wat ongeveer 1 uur per meetronde in beslag neemt, in totaal 3 uur) en ze begeleiden hun kind tijdens de twee lab-bezoeken (in totaal 2 uur plus reistijd).

Wanneer ouders ook deelnemen aan de vierde meetronde, zal hen dit 30 minuten extra tijd kosten.

De vijfde meetronde zal uit twee bezoeken bestaan. Bij het eerste bezoek worden ouders en kind uitgenodigd in het laboratorium van de Universiteit Utrecht. Het tweede bezoek vindt plaats (indien mogelijk en gewenst) op de basisschool van het betreffende kind, waarbij de ouders niet aanwezig hoeven te zijn. De tijdsinvestering voor het kind is ongeveer 1 uur voor het eerste bezoek en 1* voor het tweede bezoek, wat resulteert in een totaal van 2* uur. Voor de ouders beslaat de totale tijdsinvestering circa 1* uur per ouder. Tijdens het eerste bezoek wordt hen gevraagd een samengestelde online vragenlijst in te vullen, (circa 1 uur) en een opdracht te doen samen met hun kind (circa * uur). De vragenlijst voor de leerkracht beslaat * uur.

Contactpersonen

Publiek

Universiteit Utrecht

Heidelberglaan 1
Utrecht 3584 CS

NL

Wetenschappelijk

Universiteit Utrecht

Heidelberglaan 1
Utrecht 3584 CS
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Kinderen (2-11 jaar)

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

Matig te vroeg geboren kinderen:

- Gestatieduur bij de geboorte van 32.0-36.6 weken

Op tijd geboren kinderen:

- Gestatieduur bij geboorte van 37.0-42.0 weken

Extreem te vroeg geboren kinderen:

- Gestatieduur bij geboorte <32.0 weken

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- dysmaturiteit (- NICU opname (niet voor de extreem premature kinderen)
- ernstige aangeboren afwijkingen
- antenataal alcohol en/of drugsmisbruik door moeder
- chronisch gebruik van psychofarmaca door moeder

Onderzoeksopzet

Opzet

Type:	Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen
Onderzoeksmodel:	Anders
Toewijzing:	Niet-gerandomiseerd
Blinding:	Open / niet geblindeerd
Controle:	Actieve controle groep
Doel:	Algemeen wetenschappelijk

Deelname

Nederland	
Status:	Werving gestart
(Verwachte) startdatum:	03-03-2011
Aantal proefpersonen:	270
Type:	Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO	
Datum:	16-02-2011
Soort:	Eerste indiening
Toetsingscommissie:	METC Universitair Medisch Centrum Utrecht (Utrecht)
Goedgekeurd WMO	
Datum:	15-08-2011
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC Universitair Medisch Centrum Utrecht (Utrecht)
Goedgekeurd WMO	
Datum:	12-11-2014
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC Universitair Medisch Centrum Utrecht (Utrecht)
Goedgekeurd WMO	
Datum:	24-02-2016
Soort:	Amendement

Toetsingscommissie:	METC Universitair Medisch Centrum Utrecht (Utrecht)
Goedgekeurd WMO	
Datum:	17-03-2016
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC Universitair Medisch Centrum Utrecht (Utrecht)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL34143.041.10